

Contribution ID: 37

Tür: Oral Presentation

Dramatik Edebiyatta Yapay Zekâ Uygulamalarının Fikir Babası Olarak Gustav Freytag ve “Die Technik des Dramas”

18 Aralık 2024 Çarşamba 15:40 (30 dakika)

Freytag'ın 1863 yılında yazdığı “Die Technik des Dramas”(Dramanın Tekniği), dramaturji alanında oldukça popüler olmuş bir çalışmadır. Sistematik düzenlenişi ve derinliği Freytag'ın “Teknik”inin teorik değerini oluşturmaktadır. “Teknik”, Aristoteles'in Poetika'sında yapılmaya çalışıldığı gibi, kurucu unsurlarını tanımlayarak dramatik edebiyatın nasıl bir mimari yapı biçiminde işlediğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Poetika nasıl ki dönemin pratiği üzerinden dramanın mahiyetini (eidos'unu) anlamaya ve açıklamaya çalışıyorsa, Teknik de her dönemde değişen ama yine de onu tanımamızı sağlayan esasa ilişkin bir vurguyla başlar. Freytag'a göre dramatik edebiyatın tekniği sabit ve değişime kapalı bir değildir. İnsanın yaşadığı her tür değişim, sanatlardaki gelişmeler, sahneleme ve temsil biçimlerindeki yeni olanaklar dramatik edebiyatın tekniklerini etkilemekte ve değiştirmektedir. Fakat bu canlı değişim içinde dramayı tanımamızı sağlayan temel yasalar da her zaman varlığını korumaktadır. Freytag değişim içinde değişmeyen, aynı kalan şeyin, eidos'un özellikle altını çizmektedir.

Dramatik edebiyatın formuna ya da mahiyetine yönelik bu türden araştırmalar ister istemez bir basitlik algısı da yaratmaktadır. Freytag'ın “Teknik”inin de dramatik edebiyatı kaba bir mekanikliğe indirgediğini iddia edenler olmuştur. Diğer taraftan Freytag'ın çalışmasına yapılan olumlu referansların çoğunda da önemli noktalar gözden kaçmakta; onun, sadece bir modelleme olarak önerdiği “piramit-yapı fikri”, çalışmanın asıl düşüncesiymiş gibi ele alınmakta, hatta Freytag'ın özellikle vurguladığı “zamana bağlı değişim” fikrinin gözden gelmesine yol açmaktadır.

Freytag, Dramanın Tekniği çalışmasında, etkileyici dramalar oluşturmak için hikâye anlatma tekniklerinin her çağda değişse de özel bir algoritmaya dayandığını; bu algoritmanın her zaman sabit, değişmeyen, formu tanımamızı sağlayan ilkelerden ve değişime açık niteliklerden meydana geldiğini söylemektedir. Freytag'ın algoritması, anlatının her aşamasının hikâyenin genel akışına katkıda bulunmasını sağlayarak izleyiciler için tutarlı ve etkili bir deneyim yaratmayı hedeflemektedir. Freytag bu algoritmanın, çağın anlatı örüntülerinden yola çıkılarak oluşturulması gerektiğini vurgular. Bu çalışmada yapay zekâ destekli sistemlerin, Freytag'ın bu fikrini algoritmalarına dahil ederek, izleyicilerin ilgisini çeken, doğru tempo ve ritme sahip çağın üslubuna uygun etkileyici hikâyeler oluşturabileceği iddia edilecektir.

Anahtar Sözcükler: Gustav Freytag, drama, teknik, algoritma, yapay zeka

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Literature / Edebiyat

E-mail / E-posta

oguz.arici@istanbul.edu.tr

ORCID ID

0000-0001-9595-6977

Institution / Affiliation / Kurum

İstanbul Üniversitesi. Edebiyat Fakültesi. Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Oğuz Arıcı (İstanbul Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Oğuz Arıcı (İstanbul Üniversitesi)

Session Classification: Session 2.3 (Day 1)

Track Classification: Congist'24: Digital Tools and Techniques